

تپش در حوزه حوادث
ماندگار شد

برخی او را به عنوان یک مردم‌شناس و شاعر اهل اسفراین خراسان شمالی می‌شناسند، اما شاید عده‌ای ندانند روزنامه‌نگاری نیز از شاخه‌های مورد علاقه دکتر محمود اکرامی فر است. او ۱۰ سال معاونت ضامن روزنامه جام جم را به عهده داشت و هنوز هم به عنوان یک چهره فرهنگی در این رسانه حضور دارد. بعضی همکاران اکرامی فر می‌گویند او دقیق است و با نکته‌سنجی و حساسیت ویژه خود، مطالب را می‌خواند. با او در مورد سال‌هایی که بر محتوای تپش نظارت داشت و هنوز هم مطالب این ضمیمه را می‌خواند، گفت و گو کردیم. او در طول گفت و گو

لیلا حسین زاده

تپش

در مورد رسانه‌های مکتوب و وظایف‌شان، هم نقد کرد و هم پیشنهاد داد.

تفاوت‌های تپش ۱۴۰۱ با تپش ۱۰ سال پیش

گذر زمان، رد خود را روی همه چیز گذاشته و حتی رسانه‌ها و نحوه خبررسانی نیز از این تأثیرات در امان نمانده است. این اولین نکته‌ای است که اکرامی فر در خصوص تپش به آن اشاره می‌کند: «با توجه به شرایط رسانه‌های جدید و خبررسانی از طریق سایت‌ها و خبرگزاری‌ها و این که ۱۰ سال پیش چنین شرایطی نداشت، طبعا در حال حاضر، خبر تپش نداریم و آنچه شاهدش هستیم، اغلب تحلیل، تفسیر، توضیح و تبیین خبر است. آن زمان، چون هنوز با معضل کاغذ مواجه نبودیم، تپش در ۱۶ صفحه منتشر می‌شد که البته همین میزان صفحه هم پاسخگوی عطش خوانندگان نبود؛ زیرا مردم حوادث و پشت صحنه آن، عوامل ایجاد و اتفاقات پس از حادثه را دوست دارند و مایل هستند از آن اطلاع پیدا کنند. روی همین اصل، تپش از آن ضمیمه‌هایی است که اگر در شرایط کنونی و به صورت ۱۶ صفحه کارآمد، همراه با تحلیل تمام عوامل ایجاد و پاسخ‌خبری منتشر شود، هنوز هم جای خواندن دارد. ضمن این که حوادث نه به صورت توصیفی، بلکه باید به صورت داستانی، روایی و با قلمی شیرین نوشته شود. یعنی حادثه‌ای طوری تعریف نشود که جنبه آموزشی برای مخاطب داشته باشد. در این صورت معتقدم تپش هم می‌تواند خواننده بیشتری داشته باشد و هم آگاهی بیشتری به مردم بدهد که در حد خود، قادر است روی کاهش میزان جرم و جنایت موثر باشد.»

فرمول اثرگذاری روی مخاطب

اثرگذاری خبر و گزارش روی مخاطبان، اولین هدفی است که هر رسانه‌ای آن را دنبال می‌کند. اکرامی فر معتقد است، تپش در مدت ۲۱ سال انتشار، روی مخاطبان به طور قطع اثرگذار بوده است: «استقبال مردم از تپش در آن روزها به حدی زیاد بود که گاهی ناچار بودیم ۳۰ تا ۴۰ هزار به تیراژ روزنامه جام جم اضافه کنیم. به طور مثال اگر آن زمان ۲۰ هزار نسخه تیراژ روزنامه بود، روزهای چهارشنبه که تپش منتشر می‌شد، برای این که بتوانیم نیاز مردم را پاسخ دهیم، تیراژ به ۳۵۰ یا ۴۵۰ هزار می‌رسید. این میزان افزایش یعنی مردم روزنامه را به خاطر تپش خریداری می‌کردند، چون اولاً به دلیل داشتن ذهن جست و جوگر، دوست دارند دلیل وقوع هر اتفاق و اثرات آن را در جامعه بدانند، دوم این که تپش لایه‌های پنهان و زیرین جامعه را بررسی می‌کرد. همه حساسیت مردم برای دانستن پس و پیش حوادث برای راحت‌تر زندگی کردن بود. در کنار اینها، صفحات جذاب دیگری مانند خاطره، معما و ستون حقوقی هم داشتیم که اگر کسی مشکلات حقوقی داشت، با استفاده از آن، می‌توانست اطلاعات

مورد نیاز خود را دریافت کند. همین فاکتورها باعث می‌شد تا مردم در روزهای چهارشنبه تمایل بیشتری برای خرید روزنامه داشته باشند.»

تپش، ضمیمه حوادثی که ماندگار شد

در گذشته، ضمیمه‌های حوادثی مختلفی منتشر می‌شد و برخی آنها در دسته نشریه‌های زرد قرار می‌گرفتند. اغلب این نشریه‌ها به مرور زمان، میدان را خالی کردند اما تنها ضمیمه‌ای که به حیات خود ادامه داد، تپش بود. اکرامی فر دلایل آن را توضیح می‌دهد: «معیارهای مختلفی دخیل بود. ابتدا، ساده نویسی بود، دوری از زیاده‌گویی‌هایی که معمولاً در این مواقع وجود داشت، دوری از شایعه و نقل درست خبر، توانایی مسئولان تپش در دسترسی به مسئولانی که با حادثه در ارتباط بودند، بهره‌مندی از کارشناسان، تنوع خبر، تحلیل، عدم آموزش حادثه از طریق توصیف و استفاده از خبرهای خوب که در آن خبری از قتل و غارت نبود، همه باعث شد تپش خواننده بیشتری داشته باشد و مردم بیشتری اقدام به خرید آن کنند.»

شاخص‌هایی برای همگامی تپش با شبکه‌های اجتماعی

این روزها، شبکه‌های اجتماعی به عرصه قدرتمند رسانه‌ای تبدیل شده و اخبار حتی دورترین نقاط جهان را در کمترین زمان ممکن مخابره می‌کنند، با این حال رسانه‌های کاغذی همچنان به خبررسانی مشغول هستند و در مواردی که پلتفرم‌ها به اخبار موثق و کارشناسان دسترسی ندارند، رسانه‌های مکتوب با دسترسی به منابع خود، اطلاع‌رسانی دقیق‌تری انجام می‌دهند. اکرامی فر معتقد است برای همگامی با شبکه‌های اجتماعی باید به چند نکته توجه کرد: «شاید بسیاری از مردم اخبار را از طریق سایت‌ها مطالعه می‌کنند، اما رسانه‌های مکتوب، به جای درج خبر، باید به پیش‌خبر و پس‌خبر بپردازند. یعنی باید بررسی عوامل موثر در ایجاد یک حادثه، کارشناسی آن و بررسی اثراتی که آن حادثه می‌تواند روی فرد، خانواده و جامعه داشته باشد، بپردازند. اگر روزنامه‌نگاری از طیف فعلی به مرحله روزنامه‌نگاری تحلیلی و تفسیری برسد و روزنامه نگار به معنای واقعی خود روزنامه‌نگار باشد و نه تنها یک خبرپیار، در این صورت، مردم حتی در شرایط کنونی هم دوست دارند بدانند علت وقوع قتل‌های زنجیره‌ای چه بوده است. یا چه عواملی باعث شد تا قاتلان سریالی مانند بیجه و حنایی و خفاش شب پا به عرصه بگذارند و فاش شدن این جنایت‌ها چه اثراتی بر روح و روان مردم به جا گذاشت.»

شرط کارکرد مثبت حوادث

زمانی برخی کارشناسان دید مثبتی به صفحات حوادث نداشتند و می‌گفتند شرح حوادث جز ترویج خشونت نتیجه خوب و مفیدی به همراه ندارد. به اعتقاد اکرامی فر نیز، اگر حوادث به صورت خام مطرح شود، نتیجه همان است که گفته شده اما اگر تحلیل و تبیین درستی انجام شود، نوعی آموزش شهروندی و پیشگیری از جرم محسوب می‌شود، اما اگر به استفاده شود، ابزار آموزش جرم خواهد بود. حکایت حادثه درست مثل چاقوست که هم می‌توان با آن جراحی کرد و هم دست را برید. هم می‌تواند عامل بازدارنده باشد و هم عامل جرم. شما نمی‌توانید چاقو را مجرم بدانید. بنابراین بستگی به این دارد که چه کسانی و به چه نحوی آن حادثه را می‌نویسند. در نهایت، همه کسانی که در تپش تلاش کردند، اعم از آقای صدیقی مقدم، آقای غمخوار و سایر افراد، بسیار مهربان بودند و همه آنها را دوست داریم.»

تپش

ویژه‌نامه حوادث | روزنامه جام جم | ۳

با شما ۱۰۰۰ شدیم

روزی که دکتر اکرامی فر، معاون وقت ضمیمه تپش از من خواست دبیری تپش را قبول کنم، بعد از نزدیک به دو دهه خبرنگاری حوادث، تردید به دلم راه پیدا کرد. پیش از این،

محمد غمخوار

سردبیر تپش

بزرگانی همچون محمد بلوری، فریدون صدیقی و علیرضا رحیمی نژاد این مسئولیت را به عهده داشتند و توانسته بودند این مسیر را به خوبی طی کنند. حالا من نه تنها باید این مسیر را ادامه می‌دادم، بلکه باید با توجه به تغییرات عصر رسانه، برای زنده و پویا بودن مطالب کاری می‌کردم. در این سال‌ها سعی کردم با همه توان جواب اعتماد معاونان ضمیمه را بدهم و با راهنمایی و کمک این بزرگان و تلاش همکارانم، تپش را به شماره ۱۰۰۰ برسانیم. شاید در نگاه اول یک عدد چهار رقمی باشد که بسیار شنیده‌ایم اما برای نویسندگانی که در تپش قلم زدند یک موفقیت است؛ موفقیتی که در این سال‌ها با کار دسته‌جمعی به دست آمده است.

با تلاش نویسندگان تپش که جزو بهترین‌های حوادث هستند، تلاش‌های مجتبی بختیاری که برای صفحه‌آرایی تپش ساعت‌ها وقت می‌گذارد و تلاش می‌کند هر هفته از ایده‌ای نو و جدید استفاده کند، طرح‌های خوب احسان نوری نجفی که با همه دغدغه و گرفتاری‌ها در این سال‌ها تلاش کرد با طرح‌های جلد و داخل صفحه به گرافیک این ضمیمه کمک کند و در آخر تلاش‌های احسان رستگار عزیز که به عنوان معاون ضمیمه به این تیم اعتماد کرد و هر جا کاستی دید، کنارمان بود و با راهنمایی‌هایش کمک‌مان کرد.

این تشکرها را کردم تا برسم به تشکر ویژه از شما مخاطبان تپش، مخاطبانی که اگر در این سال‌ها همراه‌مان نبودید و حمایت‌مان نمی‌کردید، ضمیمه تپش ۱۰۰۰‌تایی نمی‌شد و با افتخار این شماره را تقدیم می‌کنیم به شما. امیدواریم به زودی مشکل کاغذ حل شود و مثل سابق تپش ۱۶ صفحه‌ای شود. موضوعی که یکی از مهم‌ترین درخواست‌های شما همراهمان است. تلاش کردیم با مشورت شما استادان فن، تغییراتی در شکل و محتوای ضمیمه بدهیم و انتظار داریم مثل همیشه با نظرات سازنده‌تان، کنارمان و دلگرمی‌مان باشید.

